

Informācija jaunatnei

Publicēts: 16.01.2020.

Robežas šķērsošana

2010.gada 14.augustā stājās spēkā jauni Ministru kabineta noteikumi Nr. 721 „Kārtība, kādā bērni šķērso Latvijas Republikas valsts robežu”, līdz ar to sniedzam skaidrojumu par kārtību, kādā bērni var šķērsot valsts robežu.

1. Kādiem dokumentiem jābūt līdzī bērnam šķērsojot Latvijas Republikas valsts robežu ārējo un iekšējo robežu?

Visiem bērniem neatkarīgi no viņu valstiskās piederības, šķērsojot ārējo un iekšējo robežu ieceļojot Latvijā vai izceļojot no tās, obligāti līdzī ir jābūt derīgam ceļošanas dokumentam - pasei.

Bērnam, kurš ir ārzemnieks, papildus pasei ir jābūt dokumentiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (EK) Nr.562/2006 (2006. gada 15.marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) 5.panta 1.punktā (t.i. vīza, ja tāda ir nepieciešama, vai uzturēšanās atļauja, dokuments, kas pamato ieceļošanas un uzturēšanās mērķi), kā arī pietiekamiem iztikas līdzekļiem plānotajam uzturēšanās laikam un atgriešanai izcelsmes valstī.

Bērnam neatkarīgi no viņa valstiskās piederības, izceļojot no Latvijas un šķērsojot iekšējo robežu, citi dokumenti papildus iepriekšminētajiem nav nepieciešami.

Minētais neizslēdz to, ka, ja Valsts robežsardzes amatpersonām, veicot savas kompetences ietvaros personu pārbaudes valsts teritorijā (t.sk. lidostas teritorijā), rodas aizdomas par bērna pretlikumīgu izvešanu no valsts, personai, kas pavada bērnu, var tikt pieprasīts uzrādīt dokumentus vai sniegt informāciju, kas apliecina bērna saikni ar pavadošo personu vai to, ka bērns netiek izvests no valsts pret savu gribu vai viņa vecāku vai aizbildņu gribu. Tas pats attiecas uz gadījumiem, ja bērns ceļo viens pats.

Kas ir „iekšējā robeža”?

Iekšējā robeža ir Latvijas Republikas valsts robeža ar mūsu kaimiņvalstīm Lietuvu un Igauniju. Vēl par iekšējās robežas šķērsošanu uzskatāmi lidojumi un braucieni uz Šengenas līguma dalībvalstīm: *Čehiju, Maltu, Ungāriju, Poliju, Slovēniju, Slovākiju, Austriju, Beļģiju, Dāniju, Franciju, Grieķiju, Itāliju, Islandi, Luksemburgu, Nīderlandi, Norvēģiju, Portugāli, Somiju, Spāniju, Šveici, Vāciju, Zviedriju. Pēc Bulgārijas un Rumānijas pievienošanās Šengenas līgumam, lidojumi un braucieni uz šīm valstīm arī tiks uzskatīti par iekšējās robežas šķērsošanu.*

Kas ir „ārējā robeža” ?

Ārējā robeža ir Latvijas Republikas valsts robeža ar Krievijas Federāciju un Baltkrievijas Republiku. Vēl par ārējās robežas šķērsošanu uzskatāmi lidojumi un braucieni uz trešajām valstīm, tas ir uz valstīm, kuras nav Šengenas līguma dalībvalstis (piemēram - lidojumi uz ASV, Īriju, Lielbritāniju u.c.), kā arī par pagaidu ārējās robežas šķērsošanu uzskatāmi lidojumi un braucieni uz Rumāniju un Bulgāriju. Latvijas Republikas ārējo robežu var šķērsot robežšķērsošanas vietās, kur notiek robežpārbaude (pasu

kontrolē), saskaņā ar Ministru kabineta 27.07.2010 noteikumiem Nr.704 „Noteikumi par robežšķērsošanas vietām un tajās veicamajām pārbaudēm”.

2. Papildu nosacījumi, bērnam šķērsojot iekšējo robežu?

Bērnam neatkarīgi no viņa valstiskās piederības, izceļojot no Latvijas un šķērsojot iekšējo robežu, citi dokumenti papildus derīgam ceļošanas dokumentam (pasei) nav nepieciešami.

Minētais izslēdz to, ka, ja Valsts robežsardzes amatpersonām, veicot savas kompetences ietvaros personu pārbaudes valsts teritorijā (t.sk. lidostas teritorijā), rodas aizdomas par bērna pretlikumīgu izvešanu no valsts, personai, kas pavada bērnu, var tikt pieprasīts uzrādīt dokumentus vai sniegt informāciju, kas apliecina bērna saikni ar pavadošo personu vai to, ka bērns netiek izvests no valsts pret savu gribu vai viņa vecāku vai aizbildņu gribu. Tas pats attiecas uz gadījumiem, ja bērns ceļo viens pats.

3. Kādi papildu dokumenti jāuzrāda bērnam, izceļojot no Latvijas un šķērsojot ārējo robežu?

Papildus dokumenti ir nepieciešami tikai bērnam, kurš ir Latvijas piederīgais (tas ir - Latvijas pilsonis, Latvijas nepilsonis, bezvalstnieks, kam piešķirts bezvalstnieka statuss Latvijas Republikā). Jāņem vērā, ka papildu nepieciešamie dokumenti ir noteikti, ņemot vērā bērna vecāku valstisko piederību.

Turpmāk šajā tekstā "ES piederīgais" ir Latvijas pilsonis, Latvijas nepilsonis, Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsonis vai persona, kam piešķirts bezvalstnieka statuss Latvijas Republikā, Eiropas Savienības dalībvalstī, Eiropas Ekonomikas zonas valstī vai Šveices Konfederācijā.

- ja bērns izceļo no valsts patstāvīgi, uzrāda savu pasi un vismaz viena vecāka (ES piederīgā) vai aizbildņa notariāli apliecinātu piekrišanu bērna patstāvīgai izceļošanai no valsts;
- ja bērns izceļo no valsts pilnvarotas personas pavadībā, uzrāda savu pasi un vismaz viena vecāka (ES piederīgā) vai aizbildņa notariāli apliecinātu pilnvaru bērna izceļošanai no valsts šīs pilnvarotās personas pavadībā;
- ja bērns, par kuru nodibināta aizbildnība, izceļo no valsts aizbildņa pavadībā, uzrāda savu pasi un bāriņtiesas lēmumu par aizbildnības nodibināšanu vai tā notariāli apliecinātu kopiju;
- ja bērnam neviens vecāks nav ES piederīgais, bērns, izceļojot no valsts patstāvīgi, uzrāda savu pasi un notariāli apliecinātu vismaz viena vecāka piekrišanu bērna patstāvīgai izceļošanai no valsts;
- ja bērnam neviens vecāks nav ES piederīgais, izceļojot no valsts pilnvarotās personas pavadībā, uzrāda savu pasi un notariāli apliecinātu vismaz viena vecāka pilnvaru bērna izceļošanai no valsts šīs pilnvarotās personas pavadībā;
- ja bērns izceļo no valsts vecāka (ES piederīgā) pavadībā, uzrāda savu pasi un tā vecāka ceļošanas dokumentu ar ierakstu par radniecību ar šo bērnu, kurš pavada bērnu. Ja bērnu pavadošā vecāka ceļošanas dokumentā nav ieraksta par radniecību ar šo bērnu, uzrāda savu pasi un bērna dzimšanas apliecību vai tās notariāli apliecinātu kopiju;
- ja bērns izceļo no valsts tā vecāka pavadībā, kurš nav ES piederīgais, uzrāda savu pasi, vecāka (kurš pavada bērnu) ceļošanas dokumentu ar ierakstu par radniecību ar šo bērnu (bērna dzimšanas apliecību vai tās notariāli apliecinātai kopiju, ja bērnu pavadošā vecāka ceļošanas dokumentā nav ieraksta par radniecību ar šo bērnu), notariāli apliecinātu otra vecāka (ES piederīgā) pilnvaru bērna izceļošanai no valsts. Šī pilnvara nav nepieciešama, ja:
  - otrs vecāks (ES piederīgais) nav sasniedzams vai atsakās dot piekrišanu un bāriņtiesa ir piekritusi bērna izceļošanai no valsts;
  - neviens no vecākiem nav ES piederīgais;
  - ja bērna vecāks, kurš nav ES piederīgais, viens īsteno aizgādību pār šo bērnu (šajā gadījumā noteikumos ir atsevišķi noteikts - kādiem papildus dokumentiem jābūt līdzīgi);
- Bārenis vai bez vecāku gādības palicis bērns un kurš ievietots bērnu aprūpes iestādē vai nodots audžuģimenei, var izceļot no

valsts:

- patstāvīgi, uzrādot savu pasi un lēmumu par atļauju bērnam patstāvīgi izceļot no valsts;
- pilnvarotās personas pavadībā, uzrādot savu pasi un lēmumu par atļauju bērnam izceļot no valsts šīs pilnvarotās personas pavadībā.

Lēmumu par atļauju bērnam patstāvīgi vai pilnvarotās personas pavadībā izceļot no valsts pieņem bāriņtiesa, ar kuras lēmumu bērns ievietots bērnu aprūpes iestādē vai nodots audžuģimenei.

4. Kādā kārtībā Latvijas Republikā dzīvojošs bērns, kuram nav nevienas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonības, šķērso ārējo robežu izglītības iestādes skolēnu grupā?

Jaunajos Ministru kabineta noteikumos ir paredzēta attiecīga veidlapa (ceļotāju saraksts izglītības iestādes ekskursijām Eiropas Savienībā), kuru Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde pēc izglītības iestādes pieprasījuma izsniedz un apstiprina, ja Latvijas Republikā dzīvojošs bērns, kuram nav nevienas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonības, izglītojamo bērnu grupā dodas ekskursijā uz Eiropas Savienības dalībvalsti, kura piemēro Padomes 1994.gada 30.novembra Lēmumu 94/795/TI.

Šāds saraksts ir atzīstams par derīgu ceļošanas dokumentu, ja ceļotāju sarakstam pievieno pasēs fotogrāfijas prasībām atbilstošas to izglītojamo fotogrāfijas, kuri nav Eiropas Savienības dalībvalsts pilsoņi. Prasība par fotogrāfijas pievienošanu ceļotāju sarakstam izglītības iestādes ekskursijām Eiropas Savienībā nav attiecināma, ja šajā ceļotāju sarakstā minētie izglītojamie var uzrādīt personu apliecinošu dokumentu ar fotogrāfiju.

Biežāk uzdotie jautājumi

Kā saņemt savu pirmo pasi?

Dodoties ceļojumos ārpus valsts robežām vai sasniedzot 15 gadu vecumu, ikvienam valsts iedzīvotājam ir obligāti jāsaņem personu apliecinošs dokuments – pase.

Kur vērsties, lai saņemtu pasi?

Lai iesniegtu dokumentus pasēs noformēšanai, Tev jāvēršas jebkurā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes teritoriālajā nodaļā neatkarīgi no savas dzīvesvietas. Nodaļas atrodas visās lielākajās pilsētās un novadu centros, taču pilnu nodaļu sarakstu un darba laiku varēsi noskaidrot PMLP mājaslapā internetā www.pmlp.gov.lv vai pa informatīvo tālruni 67588675.

Kas jāņem līdzi?

- Ja esi vismaz 15 gadus vecs un Tev līdz šim pasēs vēl nav bijis, dodies uz tuvāko PMLP nodaļu, līdzi ņemot tikai savu dzimšanas apliecību. Fotografēšana notiek nodaļā uz vietas, tādēļ par pasēs bildi vari nesatraukties.
- Ja pase Tev ir bijusi jau iepriekš, bet tā vairs nav derīga lietošanai, tad, dodoties uz PMLP nodaļu, līdzi ņem tikai savu nederīgo pasi, kas tiks apmainīta pret jaunu.
- Ja esi jaunāks par 15 gadiem, tad uz PMLP nodaļu Tev būs jādodas kopā ar vismaz vienu no vecākiem, kurš iesniegs iesniegumu ar lūgumu izgatavot Tev pasi.

Cik ātri pasi var saņemt?

Parasti pasēs izgatavošanai ir nepieciešamas 20 dienas pēc dokumentu iesniegšanas, taču nepieciešamības gadījumā vari lūgt, lai pase tiek izgatavota arī paātrinātā kārtībā – piecu vai divu darbadienu laikā. Taču tādā gadījumā jārēķinās, ka pasēs izgatavošana

maksās dārgāk.

Cik maksās pases saņemšana?

Bērniem un jauniešiem līdz 20 gadu vecumam valsts nodeva par pases izgatavošanu parastā termiņā ir 5 lati. Ja vēlēties, lai Tava pase tiek izgatavota 5 darbadienu laikā, tad jāērķinās ar valsts nodevu 15 latu, bet valsts nodeva par pases izgatavošanu 2 darbadienu laikā ir 30 latu.

Kas notiks, ja pasi nesaņemšu?

Pase ir obligāts dokuments ikvienam, kurš sasniedzis 15 gadu vecumu. Ja esi sasniedzis šo vecumu un 30 dienu laikā neesi iesniedzis pieteikumu pases saņemšanai, tad tas nozīmē, ka Tu dzīvo bez derīgas pases un tas ir pārkāpums, par ko likumā paredzēts sods līdz 25 latiem. Tāpat atceries, ka bez pases Tu nevarēsi izbraukt no valsts.

Kas jāzina par pasi?

Pase ir Latvijas Republikas īpašums un Tavs pienākums ir glabāt pasi tā, lai tā nenonāktu citas personas rīcībā vai bojājumu dēļ nekļūtu lietošanai nederīga. Ir aizliegts veikt pasē neparedzētas atzīmes, dažādas piezīmes vai ierakstus, nodot vai pieņemt to ķīlā, nodot to lietošanai citai personai vai pašam lietot citas personas pasi.

Kas ir „derīgs” ceļošanas dokuments?

Derīgs ceļošanas dokuments ir pase vai cits ceļošanas dokuments, kas atbilst noteiktam paraugam un ir pareizi aizpildīts, tam nav beidzies derīguma termiņš, tas nesatur dokumenta izdevēja neapstiprinātus labojumus un nesatur mehāniskus bojājumus vai smērējumus, kuru dēļ nav iespējams identificēt dokumenta turētāju, izlasīt datus vai noteikt iespējamus dokumenta viltojumus.

Ja ceļošanas dokuments ir izdots ārvalstī - papildus iepriekšminētajām ceļošanas dokumentam jābūt atzītam Latvijas Republikā, tajā ir jābūt vietai nepieciešamajām dienesta atzīmēm par valsts robežas šķērsošanu.

No cik gadiem bērns var saņemt pasi?

Bērns, kurš ir Latvijas piederīgais, pasi var saņemt no brīža, kad tā dati ir ierakstīti ledzīvotāju reģistrā, ko veic trīs dienu laikā pēc bērna reģistrēšanas dzimtsarakstu nodaļā. Dokumentus var iesniegt jebkurā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) teritoriālajā nodaļā pēc personas vēlēšanās.

Sīkāka informācija Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes mājas lapā - www.pmlp.gov.lv.

Ko darīt, ja bērna pase zudusi?

Ja pase ir nozaudēta, nozagta vai nolaupīta, piecu dienu laikā pēc šā fakta konstatēšanas dokumenta turētājs ziņo dokumenta izdevējīestādei, Valsts policijas vai Valsts robežsardzes iestādei, bet, ja dokumenta turētājs atrodas ārvalstī, - Latvijas Republikas diplomātiskajai vai konsulārajai pārstāvniecībai.

Bērnu un viņu pavadošo personu ievēribai:

- Ceļojot uz Šengenas valstīm, līdz vienmēr jāņem pase!
- Latvijas Republikas pilsoņiem un nepilsoņiem izdotās pases ir derīgas ceļošanai Eiropas Savienībā līdz tās derīguma termiņa beigām (izņemot Latvijas Republikas pilsoņiem līdz 2002.gada 1.jūlijam izsniegtās pases).

- Saskaņā ar 2007.gada 13.novembrī apstiprinātajiem "Pasu noteikumiem" ar 1.novembri ceļošanai ārpus Šengenas zonas vairs nebūs derīgas tās Latvijas pilsoņu un nepilsoņu pasēs, kas savulaik tika izsniegtas ar derīguma termiņu uz 50 gadiem (šīs pasēs arī turpmāk būs izmantojamas personas identificēšanai Latvijā, kā arī ceļojumiem uz Šengenas zonas valstīm).
- Informāciju par Latvijas pilsoņu un nepilsoņu ieceļošanu ārvalstīs, kā arī trešo valstu pilsoņu ieceļošanu Latvijas Republikā varat apskatīt Latvijas Republikas ārlietu ministrijas mājas lapā www.mfa.gov.lv sadaļā - ceļotājiem.

Papildus informāciju par robežšķērsošanas jautājumiem var saņemt, zvanot uz Valsts robežsardzi uz tālruņa numuriem 67075616, 67075718 vai rakstot uz e-pastiem: od@rs.gov.lv, robezsardze@rs.gov.lv.

Vairāk par pasēs noformēšanas iespējām vari uzzināt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes mājaslapā internetā: <http://www.pmlp.gov.lv/lv/pakalpojumi/pases.html>

Valsts policijas akcijas

1) Lai sekmētu negadījumu skaita samazināšanos, kuros cieš bērni iestājoties siltajam laikam, tuvojoties mācību gada noslēgumam aprīļa un maija mēnešos Valsts policija organizē akciju „Droša vasara – Tava vasara”.

Akcijas laikā tiek pievērsta īpaša uzmanība cēloņiem, kas biežāk izraisa nelaimes gadījumus apkārtējās ūdenstilpnēs, gūstot traumas ceļu satiksmes negadījumos, spēlējoties būvobjektos vai elektrosadales skapju tuvumā, kontaktējoties ar svešiem mājdzīvniekiem, gūstot apdegumus, patvaļīgi pametot dzīvesvietu (klaiņojot) u.tml.

Akcijas „Droša vasara – Tava vasara” ietvaros tiek demonstrētas prezentācijas:

„Ceļš uz drošu satiksmi”;

„Sargā sevi pats”;

„Sargā pats sevi un savas mantas”.

2) Sākoties jaunajam mācību gadam, Valsts policija organizē akciju „Drošības dienas skolās”, tās norisi nosakot septembrī.

Plānojot akcijas tematiku, policijas darbinieki pievēršas aktuālām, ar bērnu drošību saistītām tēmām (ceļu satiksmes drošības jautājumiem mazaizsargātajiem ceļu satiksmes dalībniekiem, bērnu bezvēsts pazušanas jautājumiem, bērnu savstarpējām attiecībām izglītības iestādēs, informējot par vardarbīgas un destruktīvas uzvedības sekām savstarpējās attiecībās un atbildību, informācijai par atkarību izraisošo vielu lietošanas sekām un atbildību, ugunsdrošībai, drošībai ūdenstilpju tuvumā, esot vienam pašam mājās un citiem ar bērnu drošību saistītiem jautājumiem).

Akcijas „Drošības dienas skolās” ietvaros tiek demonstrētas prezentācijas:

- „Tava administratīvā atbildība”;
- „Tabakas vārds pret Tavējo”;
- „Stop! Likumpārkāpums”;
- „Sargā sevi pats”;
- „Sargā pats sevi un savas mantas”;
- „Likums pret narkotikām”;
- „Alkohols : mīts un patiesība”;

- „Mēs un alkohols”.

3) Ņemot vērā, ka atstarotāju neizmantošanas dēļ diennakts tumšajā laikā cieš liels skaits ceļu satiksmes dalībnieku, Valsts policija visā Latvijā novembra un decembra mēnešos organizē akciju "**Esi redzams**", kuras mērķis ir uzsvērt gaismas atstarojošo elementu lietošanas nepieciešamību.

Akcijas laikā mazaizsargātajiem ceļu satiksmes dalībniekiem - gājējiem un velosipēdu vadītājiem, kuri diennakts tumšajā laikā pārvietojas bez atstarotājiem, tiek dāvināti atstarotāji un izskaidrota atstarotāja vai luktura izmantošanas nepieciešamība.

Minētās akcijas ietvaros tiek demonstrētas prezentācija:

- „Esi redzams”

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta padomi

<https://www.iem.gov.lv/lv/informacija-jaunatnei>